

1703, 3. Ec. 2. St. 13
f. f. Pub. 20. num. 29.

DISPUTATIO JURIDICA

DE

**PRIVILEGIIS MISE-
RABILIIUM PERSONARUM
RATIONE FORI**

*Intuitu Tit. C Quando Imp. inter pup. Viduas. sqq.
quam auxiliante DEO
elaboravit, &*

*Rectore Acad. Ien. Magnificentissimo
Serenissimo Principe iuventutis,*

DN. GUILIELMO HENRICO

**Sax. Jul. Cliv. Mont. Angr. &
Vestph. Duce,**

SUB PRÆSIDIO

DN. ADRIANI BEIERI, D.

**Pand. PP. Cur. provinc. Facult. jur. &
Scab. Assessoris**

*amicè Dm. Commilitonum ventilationi
d. 31. Martii 1703. proposuit*

**JOH. DANIEL LOEPER, Stargard Pomer.
A. & R.**

JENÆ, Literis MULLERIANIS.

9

158

34

DISPUTATIO JURIDICA

PRIVILEGIIS MISSE
RABILIM PERSONARUM
RATIONE FORI

1741

Inimicus Jac. Quando temp. inter pap. & imper. pp.
quasi auxiliante DEO

Rector Acad. Jov. Magnific. consilio

DR. GUILIELMO HENRICO

Sax. Jul. Civ. Mont. Angl. &
Vveßph. Ducis

DR. ADRIANI BEIERI D.

Paul. Pr. Cur. provinc. Saxe. jur. &
Scab. Aucton.

JOH. DANIEL LOEFFER STARGARD. PONTIF.

SEAL: EICHT. MULLERIANIS.

VIRO
Nobilissimo, Consultissimo, Amplissimo,
DOMINO
JOHAN. LOEPERO. J. U. D.

Assessori Scabinatus Regii per Pomer. ulterior.

Parenti Carissimo,

Eique omni pietate prosequendo,

Vitam & Felicitatem.

CIRCUMSTANT me
maximæ rationes, cur
hoc primum ingenii
mei monumentum,
quod hac in academia,
illustri virtutis ac sapientiæ officina
publicavi, **NOMINI TUO** vene-
rando inscribam, **TIBI**que dicem il-
lud, consecremque. Præter enim
quam quod me omni cura & sollici-
tudine educandum curasti, nihil o-
misi interjecto tempore, quod ad
boni moris culturam faceret. Quæ
ego omnia, si apud animum propo-

X 2

no

no, propono autem quotidie, pro iis
satis dignas gratias agere habereque
nequeo. Ita verò subministraſti mihi
ſemper, PATER venerande, per qua
ſine mora & impedimento potui ſa-
pientiæ ſtudiis operari: atque hac in
re exiſtimo me præ aliis felicem, qui
mortibus ſuorum facti miſerabiles,
& hæc & illa ſentiunt, quibus in cur-
ſu liberali ſufflaminantur. Ac poſt-
quam de voluntate TVA ad acade-
miam proficiſci juſſus ſum, in ani-
mo nullo non tempore habui præ-
ceptiones TVAS amantiffimas, fi-
deliſſimasque; ut videlicet à Numi-
nis æterni cultu virtutis, doctrinæq;
ſincere rationem haberem. In ci-
tatus igitur pietate admonitionibus
TVIS reliqui locum, & audiſi hic
loci Doctores, & Profefſores, quo-
rum opera majorem capeſſerem in-
genii

genii cultum, proficeremque in di-
es ad meliora. Neque verò non DE-
US secundavit cœpta mea innoxia,
atque eo progressus sum in notitia
ut conscribere & publice habere
potuerim præsentem, quam exhi-
beo, dissertationem. Itaque obser-
vantissime rogo & oro, ut eam serene
fronte recipias, habeasque lo-
copietatis, quam TIBI pro innume-
rabilibus beneficiis debeo. Neque
ego aliquid efficere potuissem, nisi
TIBI obtemperavissem, TUq; mea
sublevasses studia. Qua de causa
TIBI per omnem meam vitam de-
bendi reus sum; & cum nihil opis
meæ est rependere, pium & devo-
tum animum offero, quo ad quie-
scas pro paterno amore & humani-
tate. Ego vero DEUM, cui anima
TUA curæ, cordique est, continen-

ter implorabo, ut TE seruet, & cœ-
ptis TUIS adnuat, ut in incremen-
tum communis egregii, nostrorum-
que commodum conficias singula.
Ita cum nostris TUA vita & valetu-
dinis prosperitate lætabor, & DEO
clementer adjuvante, TUOq; con-
filio & auxilio perducam mea studia
ad optatum finem, ut percipias inde
gloriam & voluptatem. Vale, Opti-
me Parens, & me porro ama. In Aca-
demia Jenensi a. d. XXXI. mart.
MDCCIII.

Venerando Nomini TVO,

*omni pietate addictissimus
filius*

J. D. L.

Um scandit Themidos LOEPERUS docta theatra,
Ingenii monstrat, munera rara sui.
Perge viam, largas magno cum fenore messes,
Spondeo, successus prosperet alma Trias.

fausta gratulationis ergo Nobiliss.

Dn. Resp. posuit hæc

PRÆSES.

Des Adlers munterer Flug/ so ihn zur Sonne führt/
Bemercket Sein Geschlecht/ daraus er ist gezeuget/
Es wird ein edler Geist auch durchs Geblüth geführt/
Daf Er zum Ehren-Licht durch Tugend aufwärts steigt.
Dif legt / Hochwehrtester / sein Bey-Spiel deutlich für/
Des ehreun Vaters Ruhm will Ihr zur Folg' entzündet/
Dreum doppelt sich sein Fleiß und heisse Kunstbegier/
Daf Er auch kann die Bahn zur Ehren-Sonne finden.
Nun heute sieht man Ihn sich schwingen sehn hinan/
Da er mit guten Lob kann außs Catheder gehen/
Wie sehen diese That bereits als Vorfpiel an/
Wie Er bey Themis Licht bald werd in Purpur stehen.

Mit diesen wolte seinen Hochwertesten
Herrn *Commensali* bey seiner rühmlich
gehaltenen *Disputation* seine Veyfreude
unter aufrichtigen Glückwünsch bezeugen

Augustus Bohse. Lic

Die Tugend zeigt sich durch Werke/
Und ihr beliebter Strahlen-Schein
Kann niergends so verborgen seyn/
Daf man nicht ihren Fleiß vermercke/
Sie dringt hindurch zur Burg der Ehren/
Und kama muß ihr Lob vermehren.

Hochwerther seines fleißes Proben/
Die legt Er heute glücklich aus/
Man spüht seine Tugend draus/
Und kan das Werck den Meister loben:
So müssen dann des fleißes Saaten
Zur Ehren Erndte wohl gerathen.

Zu Bezeugung seiner Schuldigkeit gratuliret mit
diesen wenigen seinem Hochwerthen Freunde

Adam Caspar von Wolde. Nob. Pom.
Opponens.

*Ingenii vires quæ sint, quæ sit tua virtus
Mentis, sat clarè lingua manusque probant.*

*Personis miseris sua dum specialia monstras
Jura, quibus gaudent Judicii intuitu.*

*Hinc meritas laudes prostant, ac omnia lata,
Serto cingentur tempora spe brevius!*

*quod vobis, egregio specimini Nobilissimi Dni
Læperi, Fautoris sui æsumatissimi, pauculis
hisce applaudens*

Caspar Gideon de Lettovv.
Opponens.

Est specimen doctum, quod præbes, *Dulcis Amice*
Talia proponens, quæis miseranda cohors,

Gaudet, & assidue semper sua jura tuetur,

Cum vocat ad lites, actor avarus eam.

Hæc solide tractas, stipatus legibus almis,

Eruis & nostro, tradita jura foro.

Macte animo cupido, studiis benedicat JOVA,

Ut tandem Patriæ, commoda multa pares.

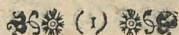
Exemplum sequitur clarum PATRIS VENERANDI

Sic Tua sedulitas, præmia digna feret,

*Exigua hæc, in honorem Nobilissimi Domini Re-
spondentis, Fautoris & Amici sui æsumatissimi,
addere voluit, debuit,*

Johannes Samuel Hering. Stargard. Pom.
Opponens.

PROOEMIUM.

Ecebat nimirum ea quæ in unoquoquo negotio sunt palmaria, non inter cætera atque obiter quasi recensere, sed si non seorsim planè, primò tamen ponere locò. Atque egerunt hoc Decemviri novo Codici faciendò ab Imperatore Justiniano præfecti, quando Constantini Imperatoris constitutionem ad Andronicum quendam annò à nato Christo DXXXIV. in gratiam viduarum pupillorum aliarumque miserabilium personarum emissam; minimè sanè prætereundam; cum potuissent generali de Legib. & Constitutionibus inserere Titulo, tanquam specialem: aut sub rubrica de Judiciis ponere tanquam fori privilegiati: Distinctam, eamque peculiarum construere maluerunt inscriptionem: Quando Imperator inter pupillos vel viduas, vel alias miserabiles personas cognoscat: & Ne exhibeantur. Ex quo igitur tempore hoc quadragesimali de Viduis, pupillis, virginibus, obsessis, mutis, surdis, famelicis tractatur in Ecclesia, nec verò malè agat quisque ad suam simul professionem si respectum habeat: placuit, quando publicò aliquo specimine Patronis atque Parenti studiorum reddere rationem debeo, de Miserabilibus personis scriptum aliquod elaborare. Deus ceptis annuat.

A

Pars. I.

Part. I. analytica.

Th. I.

Titulus modò nominatus ordine est quartus decimus libri tertii Codicis, cujus partes sunt Rubrum atque nigrum: Illa, paulò prolixior, integram conficit enunciationem; diversa inde à plerisque cœteris; quarum aliqua unicâ constant voce, de Pactis, Usufructu, Sponsalibus, Interdictis, Furtis & aliis plurimis: Aliæ, plura quidem connectunt vocabula, sic tamen ut nullam efficiant enunciationem; de Lege Aquilia, de Religiosis & sumptibus funerum. Mandati vel contrâ, de Juris & facti ignorantia. Rursus aliæ completam quidem efficiunt enunciationem, sed indefinitam tamen, neque negantem quidquam aut affirmantem: ut illa: De his qui non impletis stipendiis sacramentò soluti sunt: & pleræque interrogativè conceptæ: Quid juris, si post alienationem feudi Vasallus id recuperaverit? An Agnatus vel filius defuncti possit retinere feudum, repudiata hereditate? Quædam denique aliquid certi definiunt, sed iterum aliæ præcipiendo: Ut actiones ab heredibus & contra heredes incipiant. Ne fidejussores vel mandatores dotium dentur. Nostra hæc ex diversis viderur composita ut partim indagativa sit: Quando Imperator cognoscat: partim prohibitiva: Ne exhibeantur.

Th. II.

Pars nimirum anterior non tam definit casibus, quibus Imperator pro tribunali sedeat; aut personas, quas ad

ad audientiam seu admittat seu trahat : quàm indagare jubet, aut cerrè, observare causas atque Partes : Quando Imp. inter pupillos vel viduas vel alias miserabb. personas cognoscat. Posterior autem rotundè definit Prohibendo : Ne evocentur ; è suo nim. domicilio atque foro ad superius aliud. Atque ut in pauca contrahamus, Thema est de miserabilibus personis & foro earum competente, idque cum active ; quòd fortiantur istud in prima mox instantia coram ipso Imperatore ; dum animadvertamus modò, Quando id fiat : iis nim. petentibus : tum passivè, sed negativè ; Ne evocentur, scil. præter suam voluntatem.

Th. III.

Est igitur & Nigrum bipertitum : anterior pars ordine inverso incipit à membro rubricæ posteriori, de miserabilibus personis extra forum ordinarium non evocandis ; ac vicissim per binas theses ostenditur his quibus lis est cum personis miserabilibus, quid habeant Omitendum, & qualiter habendi sint, quando eas in prima statim instantia trahant ad supremum Imperatoris tribunal ; Ut nempe ferant repudium, processus illis ibi denegentur, nec compellantur miserabil. personæ ibi comparere. Contrà, quid Agendum habeant ? Id videl. quod actor quivis alius, quem sequi oportet forum Rei, idque ordinarium. Posterior pars demum personis miserabilibus privilegium impertit positivum, primæ coram ipso statim Imperatore instantiæ ; tum, quando ipsæmet illæ prætensiones habent adversus alios : tum, quando à suis conveniuntur adversariis, & quidem in foro ordinario, ut privilegium hoc in exceptionem allegent ;

sub declaratione, si alicujus Judicis credo, an adversarii perhorrescunt potentiam: sic, ut illis gratia hæc non obtudatur invitis: alioquin non beneficium foret, sed onus.

Pars secunda, Synthetica.

Th. I. *Etym.*

§. 1. Quoniam tamen Imperator Pupillis atque Viduis non ita temerè atque absolutè, verùm sub certa consideratione, tanquam miserabilibus, atq; adeò non his solis verum aliis ejusdem generis gratiã voluit concessam; age, consideremus hæcè inabstracto! MISERABILIS à miser paulo derivatur remotius ac per saltum, intercedente verbo Miseror quod affectum habet activum; significans Verbis aut lacrumis vel ipso etiã opere quopiam, accursu, manûs porrectione, aut adminiculi præbitione dolorem, quem ex alicujus miseria concipimus ostendere: & construïtur cum accusativo: sic Cæsar, *bellò Gall.* Abditi in tabernaculis, inquit, aut suum fatum querebantur, aut cum familiaribus suis communitate periculum miserebantur; h. e. deplorabant. Græcè *ἐπιταπεινω*, commiseratio: Miserabilis ergo est misericordia dignus, sive, per quem alii misericordiã commoventur: *ἐπιταπεινω*. Miserabilis quasi miseriã habilis. Rebuff. *Tr. de Sent. provis. art. III. gl. ult. n. 16.*

§. 2. Miserabilis contrã non activè sumitur, quasi Misericors, sed deponentis more, statum illius denotat, qui miserationem aliorum meretur: Aut si maxime, quid agit, vel tacendo movet ad cogitandum humanam miseriã; ac, dum homines sunt & ipsi, humanum nihil ab se alienum esse putandum: quod igitur accidisse

vident aliis, cogitent; potuisse quoque contingere sibi; quodque tum velint sibi fieri, statuunt nunc in aliis.

Th. II. *Homon.*

Accipitur vox Miserabilis dupliciter: ac primò latè ac vulgariter; & sic quilibet qui miser est, est quoque miserabilis: deinde strictè & juridicè: & tunc is demum miserabilis, qui dignus commiseratione juxta legem præscripta judicatur. Differunt itaque Miser & Miserabilis, ut excedens & excessum: Neque verò ut Miser est quisquam in se: ita confestim & Miserabilis aliis: cum primis ubi ipse malum suò sibi attraxit jugo: prout pluribus patebit infra in Divisionibus. confer. interim Sigism. Scaccias. *tr. de Appellat. Lib. VII. n. 136. fol. 77. a.*

Th. III. *Synon.*

Miser aliquando ponitur pro Aegrotò: Nam ægritudo genus est infelicitatis. Plautus *in Pænulo*: Miserram esse prædicat buccam: Fortasse Medicos nos arbitratur. Interdum idem est quod Innocens. Cicero *pro Milone*: Miseros interdum cives optimè de Republica meritos: & tales intelligunt jura propriè. Generatim Aerumnosus, calamitosus, Infelix, Flebilis. Græc. ἀθλιος, δυστυχος, πάλαι. Ovidius *in Ibin.*

Sisq; Miser semper; ne sis Miserabilis ulli.

Th. VI. *Descriptio.*

§. 1. Fluit ex prædictis, qualiscunq; delineatio personæ Miserabilis; quòd sit Homo in eo statu positus, quò exemplo sit aliis infelicitatis humanæ, moveaturque quisvis alius ex pietate, pro sua conditione illum sublevare.

§. 2. Est nim. Miserabilis, Ens per accidens, consistens in Supposito, tanquam sustinente, sive substantia; & conditione, seu habitudine atque statu; separabili tamen ac superveniente: certè, quæ ad substantiam non pertinet: perinde ac si dicas Ægrotus, Medicus, Miles, Consul & ita porro. Quod si enim per Naturam, essentiam ipsamque adeo necessitatem ita esse oporteat, Nemo foret, qui eo tanquam insolito moveatur ad condolendum.

§. 3. Miserabilis igitur pro scopo nostro curatius dicitur omnis, cujus status præternaturalis atque conditio dura nos movet ad mutuam compassionem, propter fortunæ injuriam, ac qualemcunque sublevationem: sicut Imperator in *b. n. l. un.* loquitur. Fortunæ injuria miserabiles. Cæterum quæ personæ sint miserabiles in applicatione; pertinet ad subjectum, vid. interim Rebuffus *Tr. de Sentent. provis. Art. III. Gloss. ult. à n. 2. ad 19.* Quorsum pertinet & Qualificatio, sive Probatio, se talem esse.

Th. V. Diviso.

§. 1. Scaccis *d. tr. de appell. Cap. VII. n. 128.* Miserabiles dividit in Naturaliter tales; atque isthuc censet Pupillos, qui item nascuntur cæci, muti, surdi, muti; & Accidentaliter tales, ut sint Viduæ, Pauperes. Enim verò, rectius puto dicturum fuisse Nativitate, quàm Naturaliter. Neque enim Natura ut talis intendit nisi quod est perfectissimum; neque nisi impedita, turbatave aut ubi aberraverit, monstra, mutilos ac similes profert.

§. 2. In Pupillis duo attendenda, tenera ætas & parentum orbitas; prior est à Natura, posterior à casu:

Non

Non autem separanda sunt quæ copulatim requiruntur. Non ut quisque impubes, ita mox pupillus : nec ut quisque parentibus orbis, ita persona miserabilis est. Infantem parentibus orbem esse, facit quem miserabilem; sed statum hunc nequiquam habet à Natura. Nihil quo tempore nascitur, eam habet perfectionem quam consequetur, ubi maturuerit : Natura igitur, quo ipso per illam ætatum diversitatem nos deducit ad maturitatem, innuit : Nullam earum sic esse de essentia viventium, ut immutabilis sit atque fixa, & qualis quis semel existat, talis persistere necessum habeat semper. Interim quando aliquid tale vel tale est, quamdiu est tale, necessum est, tale esse, ut inquit Metaphysici. Adeoque dum tenera ætas tam expers est consilii, ut necessum sit Regi ab aliis ; Natura supplevit hoc per Parentes ; qui quamdiu sunt superstites, liberi ætate solâ non sunt miserabiles : Quando autem status ille naturalis, superveniente casu mortis parentum impuberibus supervenit, miserabiles esse incipiunt.

§. 3. Summa divisio hæc videtur à causa efficiente ; Subdivisio inde nascitur, Fatò atque Casu quis evaserit miserabilis, an Factò seu Culpâ cujusque suâ. Cujus usus erit in Qualificatione ad causam ; Ecquis pro miserabili habendus, ad eum effectum, ut ad gratias in Jure illis propositas admittendus sit? vid. interim Scacc. n. 116. & 136.

§. 4. Deinde differunt Gradibus, ut alius magis minusve sit talis. Quæ differentia usum habebit in Concursu plurium ex eodem fundamento. Competitorum : pro decidenda quaestione : Uter alteri præferen-

rendus? aut: Num unus forsan penitus præclodat reli-
quos? &, Utrum adversus invicem eo uti queant bene-
ficio? quo de infra. Confer interim Brunnem. *b. n. 19.*
Scacc. n. 129.

§. 5. Alia porro divisio miserabilium persona-
rum est, quâ quædam Habitu sunt tales, hoc est, apti-
tudine & potentiâ, licet nondum ipso actu atque statu:
qua consideratione Rebuffus, *tr. de Sentent. provis. art.*
III. gl. ult. Miserabilis, quasi miseræ habilis dictus ait,
qui facile miser fieri potest: & sic quoque pupilli & Viduæ,
divites utcumque: à quibus quisque largam sibi polli-
cetur messem. Quædam & habitu & actu: ut Paupe-
res viduæ atque pupilli, muti, muti. *Carpz. lib. 2.*
Respons. XIX. n. 23. & Jprud. Consist. Lib. II. def. 329. n. 10.
sq. Unde constringere queas divisionem aliam, in unila-
terales & ambilaterales: ex simplici miseria aut copu-
lata.

§. 6. Ultimo dividuntur personæ miserabiles in
eas quæ tales quidem sunt in sensu vulgari, generali &
ut sic dicam naturali; *Miseri* potius quam *miserabiles*:
& in sensu juridico ac speciali: quas Jura gratis suis
existimarunt dignas: de quibus Constantinus h. n. l. un.
de quibus nobis sermo erit.

Th. VI. *Causa Eff. ipsius status.*

§. 1. Visis vsque huc præliminaribus, propius
nunc conferimus nos ad rem ipsam, consideraturi illius
causas: ac primò quidem efficientem. Unde homini-
bus tanta obvenit miseria, quæ alios etiam afficit. In-
cujus introductione tria videntur cooperari: à) Natu-
ra; si quis vitiosus nascatur: quorsum & suo modò
impu-

impuberes censeri queunt, dum natura neminem gignit maturum. (b.) Fatum, seu Casus v. g. Incendium, Naufragium, Insultus Hostium : (c.) Culpa cujusque sua, seu factum proprium : si scortationibus morbum attrahat Gallicum.

§. 2. Equidem, in miserias se conjicere, Naturæ ac Rationi repugnat ; ut vero non videatur simile, quæquam affore, qui se ipsum velit, ne dum efficiat miserum ; sique adeo tertia hæc causa omittenda. Nisi quotidiana obloquerentur exempla & experientia, dum alii otio ac nihil agendo ; alii aliquid utique sed inutile vel damnosum etiam, ludendo, bibendo pauperes ; inutiles digladiando se efficiunt : aut si quod absit, scemina maritici diu viduitatem accerserit sibi.

§. 3. Et sic modo ex inconsiderantia, modo extermitate & malitia quidam hoc agunt ut infelices fiant : alii aliud quam simulant agunt. Inter fines conjugii, Observatio rei domesticæ & mutuum est adiutorium ; cui vel ambo conjuges Argi etiam oculis præditi vix sufficiunt, nedum nullis ! certe illorum alterutro. Quando itaque variis quispiam Negotiator, sed decoctor, Medicus, sed indoctus, plurimumque professionum nihili, artibus cæcam induxerat virginem ad spondendum sibi matrimonium : Monstri aliquid alere, arguebatur non immerito : Negotium videlicet, facessere Patri ; Socero super pecuniis ; & eas uxore cæca consumere tanto securius. qui casus legitur apud Cothmann. *vol. 1. Resp. 1. n. 307.*

Th. VII. *Causa eliciens atq. efficiens.*

§. 1. Sed isti malorum fontes ! quærenda nunc

B

com

commiseratio. Equidem res ipsa loqui, & Status pro persona intercedere videtur, aut Pietas cuique connata eundem permovere. Multum tamen contribuere humiles laborantium sive patientium gestus atque preces, indubium est. Auris, memoriæ consecrata est; Fronsgenio; Digni, Minervæ; sed Genua Misericordiæ. Cujac. *ad tit. ff. de V. O. Tom. II. Col. 292. C.*

§. 2. Atque ita quidem est, ponderatio humanæ miseræ mover quemcunque: Succurrat, sublevetque patientem! Collectæ tamen pro diversa cujusque conditione inferuntur diversæ. Vidua cujus meminerunt Marcus Evangelista XII. 42. & Luc. XXI. 2. duo æra minuta mittebat in gapophylacium. Prærogativæ præ aliis, aut certè gratiæ immeritæ proveniunt ab eo, qui Juris communis est autor. §. 6. *vers. Planè I. de J. n. g. & c.* Nominatim Constantino Imperatori accepta Fori beneficia ferunt! *in d. l. un. C. b. n. t.*

§. 3. Nec deesse pro sua conditione voluit Innocentius Papa III. permittens Viduam coram Judice ecclesiastico quem convenire super causa ecclesiastica; vel civili etiam, in defectum scil. Judicis secularis. *c. Exrenore 11. de For. comp.* Quem superare conatus est Honorius Papa, ejus nominis tertius, *in c. Ex parte. 15. eod.* quando Innocentius non nisi Viduæ facit accessum; nec nisi in causa ecclesiastica, atque in casum demum defectus Judicis secularis: Honorius generatim personam miserabilem permittit Laicum interdicto Unde vi, coram ecclesiastico Judice convenire, etiam si res subtracta dicatur feudalis. *conf. Rosenthal. de Feud. XX. 12. n. 68. fol. 539.*

§. 4. Licet igitur alicubi moris sit, ut Vasallus receptus juret, se nusquam super feudo litigaturum quam coram Domino vel Paribus Curia: ut in Marchia Brandenburgica: Vidua tamen & miserab. personæ, vigore dicti c. 15. suos spoliatores possunt coram ecclesiastico convenire: Non obstante sua promissione. Schradus de Feud. *part. X. Sect. II. n. 37.*

§. 5. Num igitur & præter Imperatorem alius aliquod miserabilibus impertire poterit beneficium? seu, Num idem jus primæ instantiæ sumet quis alius sibi? nominatim: An Statûs Imperii simile quid introducent, ad se ut provocetur? Tantum sanè Princeps quivis in suo potest territorio, quantum Imperator in toto Imperio; atque in facto ita servari, fatetur Geilius *Lib. I. Obs. I. n. 40.* ad quem provocat Scaccias. *de Appellat. Qv. VI. n. 136.* Utrum tamen æquivalens beneficium id est illi quod dedit Constantinus? sanè, superest superius forum atque generalius, Camera, Judicium Aulicum; Statuum judicia sunt particularia. Atenim, quæ ratio est totius in toto, ea partis in parte. Et, consentiente Imperatore, non habet Pars adversa quo de conqueratur.

§. 6. Pergimus nos ad alios, quærendo: An Judicis arbitrio tenus hæc dandum sit aliquid? hoc nim. ut casibus dubiis permittat quosdam ab se provocare ad Superiorem? qui, cum claram pro se non habeant literam, neque tamen adsit manifestum quid in contrarium: ex æquo itaque & bono connivebit. Atque indefinite affirmat Joh. Strauchius, quondam hujus Academix lumen, *Exerc. XXI. aph. 19.* exemplò forsan inductus Prætoris Romani, qui pro autoritate supplebat si-

lentium Legis, dum non aderat quæ exsertim obloquere-
tur. Idem agit Scaccias *d. l. n. 139. fol. 77. n.* provocans
desuper ad communem Doctorum opinionem, qua de
etiam Covarruvias testetur *pract. 29. Cap. VI. n. 3. vers.*
Relinquendum. In iis enim personis atque causis, quæ
sunt expressim nominatæ in Jure, vel communi Dd.
sententia, cessat Judicis arbitrium. Rebuff. *Tr. de sentent.*
provis. Art. 1. Gl. ult. n. 18. vers. Intellige. Tom. 1. fol. 297.
& quid opus est etiam Interpretatione, ubi prostant
aperta Legis verba? v. Wesenb. *C. h. n. 2.*

§. 7. Quid ergo de casibus dubiis aget Judex,
quem verba Constitutionum jubent ire ad peritos? quod
innumeris vicibus agit Carolus V. Imp. sanctione crimi-
nali. Num hi ipsi beneficio Hermeneutices extensivam
adhibebunt interpretationem? Impediri sanè videban-
tur eo, quod Gratia peculiare quid sit Principi, à cujus
voluntate expressa expectandum habeamus, quantum
cuique præstare malit. Et tamen Peretzius *C. h. n. t. n. 3.*
id asserit, nominatim gratiam Viduatùs extendens ad
Virgines. *Dixeris,* Tutius utique fore, ad Principem
ivisse, qui sane ab Interpretibus doceri nolit: Ipse fons
legum! Lex viva! Atque ita sane est, in casibus inex-
tricabilibus, qui Imperatoria indigent decisione. De
cætero tamen tædet eum, promiscuè inquietari. *c. 33. &*
infra. de Elect. conf. Struv. S. C. Ex. II. ib. 47. fin. cujus exem-
plum vide apud eund. *Ex. XIV. ib. 27.* Neque verò seu
pudet Principem Consiliarios audire: seu piget Bene-
ficia dilatare.

Th. VIII. *Subjectum.*

§. 1. In tantâ eorum qui pro extendenda gratia Prin-

Prin-

Principis occupantur multitudine, quos Eleemosynarios Principis dicere liceat, excrevit quoque numerus expectantium, in tantum, ut catalogum desuper conficere opus habeamus alphabeticum; dum nimis extendunt Dd. ac promiscuè recensent Rebuffus *Tr. de Sentent. provis. Art. III. gloss. ult. & Tr. de Appellat. Art. III. gloss. un. fol. 3. Tom. III. fol. 488. Trentacinqu. de Res. II. n. 28. sqq. Tesselaurus. Decis. 177. n. 1. & alii.*

§. 2. Suntque ordine sequentes: Captivi. Carcere clausi, Claudii, Cœci, Decrepti, quantumvis divites. Ecclesiæ. Brunnem. *C. b. n. 16. & qui eisdem serviunt. Exales, persecutione hostili, aut Reformatorum religionis. Fugientes ad ecclesias. Furiosi, ab Hostibus capti, devastatique. Incendio desolati. Judæi noviter baptizati. Melancholici. Mercatores in itinere Gabellis gravati: an tamen & Meretrices? Miorennes. Morbo diuturno fatigati. Muti. Mutili. Orphani; iidem tamen cum Pupillis, quos sola linguæ discernit diversitas: atque alteros explicat per alteros Brunnem. *C. b. n. 1. per particulas Id est. Pauperes. Peregrini. Proselyti, seu noviter ad religionem nostram conversi. Pupilli, etiam emancipati, ut putat Brunnem. d. l. n. 1. Rustici. Senes: an tamen & Spurii? Studiosi: qui tamen forum nacti peculiare ac privilegiatum, ut nostro non indigeant. Valetudinarii, diuturno fatigati morbo. Vidua. Virgines. Maritata, sed indefensa. Brunnem. *C. b. n. 9.***

§. 3. Quoniam tamen tam vastæ materiæ lustrandæ, academica haud sufficit disputatio: satis habebimus, principaliter tractasse quas nominatim expressit Imperator

rator: Unde facile constabit ad cœteras inferendi argumentum. Primos autem nominat PUPILLOS. Qui quales sint, ex primis constat Juris elementis: Parentibus in ipsa impubertate orbati: ut duo concurrere oporteat: Impubertatem & Orbitatem; neque sufficiat, vel Infantem esse, Parentes tamen habere: vel, parentes quidem non habere, ejus tamen ætatis esse, ut sibi prospicere queat. Num tertium opus sit: Tutores non habere? Ita Paulus de Castro putavit: pro Miserabilibus ceteri non posse, quibus tantâ prospectum sit sollicitudine, ut vel Parentibus permissum sit Tutorum datione Legem antevenire: & Magistratui injunctum, utrorumque defectum supplere. Hi ergo, qui seu acceperunt nullos, seu amiserunt quocumque demum eventum, Miserabiles erunt ex mente Castrensis, *in b. n. rubr.*

§. 4. Enimverò, ex hac ejus opinione absurdum secuturum Vultejus existimat. Si enim nonnisi indefensi, gratiâ miserabilium fœri debeant, eventurum, ut Nunquam! Si enim nunquam relinquuntur indefensi, erit casus ille graciosus non dabilis. Imò verò, & acceptis Tutoribus sunt ac manent Orphani: stante etiam tutelâ, si non actu, tamen habitu miserabiles. Carpz. *Lib. II. Resp. XIX. n. 5.* Nec enim suffecturi Tutores malis quæ imminet pupillis avertendis. Imò, non expectandum donec malum immineat; anteveniendum etiam!

§. 5. Ampliatur hoc primò, ad puberem adhuc tamen Minorem; tanquam daret ad illos pristina gratia: Speciale tamen hoc, atque in Hispania Lege Regiâ receptum esse, Covarruvias *pract. qv. cap. VI. n. 2.* testat.

statur, ab Hilligero laudatus. D. E. *Lib. XVII. Cap. XX. B.*
 Ut putem: Praxin, quam usque eo extendere hoc tam-
 confidenter asserit Perez. *C. b. n. 3. fin.* restrictivè exau-
 diendam esse. Deinde extenditur ad Emancipatos, & sic
 Patre adhuc superstite. Vincent de Franchis *Decis. 100.*
n. 17. Barbosa. *C. b. n. 1. n. 33.* & Brunnem. *C. b. n. 1.* Quod
 tamen, quàm ad mentem fiat Constantini! aliis cen-
 sendum relinquo. Quoniam enim Emancipatio regu-
 ariter fiebat bonâ mente, ac liberi de potestate quidem
 patris laxabantur, ex affectione atque cura autem pater-
 na minime expellabantur; non potuerunt Orphanis un-
 diquaque comparari!

§. 6. Sic, impugnabat quis interpositam appel-
 lationem ex parte formalium, inter alia 3.) daß Er mi-
 serabilis & orphana persona sey/ cui in jure multiplici-
 ter indulgeatur. *l. un. ubi Dd. C. Quand. Imper. int. pup.*
Afflict. Neapol. Decis. 257. Nec enim dubium est, quin
 pupilli & Orphani inter miserabiles personas numeren-
 tur. *d. l. un. verb. si contra pupillos,* & in ipso Rubro eod.
Speculator de Advocat. §. 1. n. 7. & de Instrum. edit. §.
Num verò aliqua. n. 26. apud Wesenbec. *vol. 6. Cons. 266.*
n. 4. addas, quod Orphanorum & pupillorum favor est
 maximus, quòrum commiseratio quam maximè ad ge-
 nerosa spectat pectora. *Lymnæ. jur. publ. Lib. VI. Cap. V.*
n. 94. ac fidei & protectioni Principum commendantur.
Exod. XXII. 23, Esdræ I. 23. Zachar. VII. 10. apud Knipschild.
de Civit. Imper. Lib. V. Cap. XXIV. n. 6.

§. 7. Ut vera tamen hæc sint in thesi; sic nega-
 tum fuit in hypothesi: Appellatum, pupillum esse or-
 phanumque Hodie, qui fuerit quondam; sed esse nunc
 Ma-

Majorem, patre utcumque orbem. Duo quippe junctim requiruntur: Orbitas, & pupillaris aetas; quæ neutiquam sint sejungenda: Orbus ille est, at non pupillus. Si illud sufficiat, vel quadragenarius, parentibus orbus, foret miserabilis. Et, quantum etiam Imperator personis miserabilibus obligetur opere: sic tamen iis in Justitia sit debitor, ut aliis injuriam facere non debeat. *c. Extenore. ii. de Foro comp. c. Nuper. 6. de Don. int. V. & U. Wesenb. d. l. 29. col. 524.*

§. 8. Volebat ampliari *tertio* ad casum, quo foemina minorennis interim evaserat Maritata: allegando post reliqua: Daß der jüngsten N. B. K. Tochter und ihres Ehemanns Sachen in Rechten wol gegründet / Erstl. weil Sie eine Waise / und also in Keüßerl. Schutz gehbret / und die Sachen dahin zu bringen / und darüber Keüßerl. Befehlich und Commissarien zu erlangen. *l. un. ubi Gl. Baldus, Salicet & Dd. C. Quand. Imper. int. pup. sqq. Coelearis enim Curia est commune forum. l. Roma. 33. ff. ad Municip. & in c. f. de For. comp. ubi & Gl. ult. & eod præsertim ab interioribus Judicibus causæ pupillares & aliarum miserabilium personarum pertrahi possunt. d. l. un. ubi Dd. referente Wesenbecio. vol. 5. Consil. 203, n. 90.*

§. 9. Cui tamen reponitur *ibidem n. 94. col. 104.* Exceptio statim mutati, & sic cessantis causæ, ad quam se nunc qualificare non potest: & sic non competentis actionis. Sintemahl Sie nunmehr gleichwie ihre Schwester Verheyrahtet / und also in potestate mariti est, ex more omnium gentium, Tiraquell. *de LL. Connub. in pr. & sic, cum cesset hic ratio dictæ l. un. cessat etiam di-*

dispositio. *l. quod dictum 32. ff. de Paet. l. Adigere. 6. §. quamvis. 2. ff. de jur. Patron. &* ubi non datur presuppositum, ibi cessat quoque dispositum : ubi plura Doctorum allegata. Quamquam sententia hæc durior paulò, distinctione quadam temperanda videatur, quam in Viduis quoque adhibebimus. *Th. IX. §. 8. fin.*

§. 10. Declaratur sententia de Pupillis Honestò matrimonio natis, ut secus sit in SPVRIIS: apud Scacciam. *d. l. n. 135.* Qui tamen miserabiles magis sunt ullis legitimis: dum, quem habent, nominare nequeunt patrem: & si dicas, jura non faverè peccatis; Insuper jubes aliena luere delicta. Puto itaque Exaudiendum hoc de beneficiis Juris: Naturalem pietatem negabit nemo.

Th. IX.

§. 1. Secundas cum Imperatore in miserabilibus censemus VIDVAS: cujus vocis etymon Labeo daturus, causam dedit & homonymiæ, dum nimis latè quæsiuit: Compositam affirmans ex VE particula separativa an privativa, qualiter dicatur Vecors, Vefanus, tanquam sine corde aut sanitate; & DVITATE, quasi quæ sit sine duitate, Solitaria. Unde Idem in *l. 242. §. 3. ff. de V. S.* infert: Viduam non solùm eam quæ aliquando nupta fuisset, sed eam quoque mulierem quæ virum non habuisset, appellari. Accipitur ergo aut Relative, pro ea quæ maritata aliquando fuit, mortuo superstes marito: aut Oppositive, pro ea quæ est sine Marito: præscindendo, ullum agnoverit, an nullum: ut contineatur etiam VIRGO.

§. 2. Inducimur ergo præter voluntatem, prius
C quàm

quàm de Viduis agamus, quæstionem expedire : Num & Virgo sit in miserabilibus ? Ratio dubitandi pronegativa est, quod neque nomine exprimat ab Imperatore ; id quod est extra controversiam ; neque sensu comprehendatur : Nam prior illa acceptio, relativa, propria est ; huic ergo insistendum ; ad figuratam autem haud deveniendum ; nisi necessitas urgeat, aut absurdum evitandum sit. Quam in sententiam eunt Geilius *lib. I. Obs. 1. n. 41.* Carpz. *Lib. II. Resp. XIX. n. 9.* ubi alios laudat ad stipulantes : atque efficiunt, ut Perezius *C. b. n. t. n. 3.* subdubius Judicis rem committat arbitrio.

§. 3. Purè tamen Virginem intromittit Ioh. Strauchius *Exerc. XXI. aph. 19.* quod ante ipsum fecit Scaccias *de Appell. 2y. VII. n. 130. sub restrictione III.* ubi de Monialibus quidem ; in fine tamen laxiores ponit terminos, citra restrictionem ad Sanctimonialia ; ex illo ipso coelibatu : Quam sententiam vel eapropter amplectendam puto, quod nulla necessitas illam restrictionem ad antemaritatas urgeat, nec ullum inde metuendum sit absurdum. Ita Hilligerus *D. E. Lib. XVII. Cap. XX. B. p. 186, circa fin. junct. Lib. II. cap. XXXII. K. p. 740.* atque ita etiam Franc. Vivius *Neapol. Decis. 521. n. 1. Azo in summ. C. b. n. t. n. 6.* Guido, *Decis. 566. n. 2.* autumant : & in Regio consilio Neapolitano saepe ita judicatum fuisse, Vincentius de Franchis, *Neap. Decis. 100. n. 1.* annotatum reliquit.

§. 4. Equidem, adversus argumentum ex *d. l. 242. §. 3. de V. S.* desumptum, excipitur : Magis ex interpretatione seu notatione nominis, quàm ex proprietate sermonis istud inferre. Carpzov. *Lib. 2. Resp. XIX. n. 9. Process. Tit.*

Tit. III. Art. VI. n. 14. & de jur. fem. sing. Decad. IX. Postt. VI. n. 26. h. e. scholasticum esse, Grammaticum, non reale. Nescio tamen, Utrum non inversim ille sermo, quo Vidua maritò orbam denotat, ex usu magis quàm proprietate sermonis, per synecochem speciei pro genere, desumptus sit. Eadem utique legis ratio, quæ pro Viduis allegatur, militat & pro Virginibus: Consilii nempe inopia, sexus imbecillitas & carentia mariti. Unde Hiligerus etiam ampliatur ad Virgines puberes. Ac sanè, si ob bona fortunæ succurrendum Viduis, Eccur non ob pudicitiam utrisque? ac videtur Alexander Imperator in *l. 2. C. Si mancip. ita venier. ne proffit.* huc respexisse.

§. 5. Sed venimus ad id quod principaliter intendimus; Viduas. At mox patiuntur illæ controversiam statûs: ubi sunt **LOCUPLETES**, an sint inter miserabiles? per rationem: Quòd miser haud esse videatur, thesauros qui possidet. Et, si quis putet, Viduas, quo ipso Marito defensore spoliantur, miserabiles satis esse! Pecuniâ tamen qui pollet, Defensorem facile invenit: atque ita sentiunt Marcus de Mantua, *Singul. 34. & Maranta §. 4. dist. judic. IX. n. 105.* Enimvero, Ampliamus nos, Viduam miserabilem esse personam, etiam Divitem. Nam, quia Vidua pauper duplici censetur loco, atque duplex habet beneficium, Viduitatis & Paupertatis; Consequens est, quod locuples unum equidem, saltim habitura sit locum atque beneficium, neutiquam tamen penitus excludi queat: Fac autem; Locupletes facile nancisci defensores: Ecquid aliud agunt, qui defensionem recipiunt, quàm ut numulos earundem aucupent

pent ? Sunt sanè & divitiæ injuriis hominum expositæ!
 Carpz. *Jrprud. Consist. Lib. 2. def. 329. n. 9.*

§. 6. Licet igitur Statu atque actu miserabiles haud putentur ; sunt tamen tales habitu : Quam in sententiam post antiquos atque exteros, Rolandum. *vol. 1. Consil. 76. n. 34. sqq.* Novarium *Decif. 240.* Tessaunum *Decif. 277.* Geilium *Lib. 1. Obs. 1. n. 40.* ire haud dubitat Carpz. *diēt. Resp. XIX. n. 21. sq. Et jur. fœm. sing. Decad. IX. Posit. VI. n. 29.* Ratio illorum est, quia non Divitiæ, tanquam accidens externum, sed status intrinsecus atque essentialis attendendus. Neque turbet quem, quod *sup. in descriptione. Th. IV. §. 2.* diximus : Personam suppositum esse atque substantiam ; Habitum verò seu conditionem, accidens : Non posse igitur eam nunc essentialem esse statum. Distinguenda enim Essentia & Substantia. Habent & Entia per accidens essentiam suam, v. g. Scriptura est de essentia legis Scriptæ. Strauch. *Ex. V. apb. 6. med.* sicut proceritas est de essentia hominis longi : licet neque Scriptura in genere sit de essentia legis, nec longitudo de essentia hominis.

§. 7. An tamen & NUPTA mulier censeri queat in miserabilibus ? Ratio dubitandi pro negativa militat, quia cessant & Verba legis ; quin adsunt contraria. Viduas Imperator requirit ! & Ratio, quia respectus habetur ad indefensam. At enim, si cui forminæ obigerit Bibo, Ludio, proxima hæc via ad pauperratem est : Si inciderit in sævum atque tyrannicum, Eheu, illa est miserrima, cui nec fugere licet, & à quo defendi oportebat, affligitur maximè. Undè Staccius *d. h. n. 116.* catalogo miserabilium inserere nuptiam haud veretur : positò, quod à

viro

viro non expectanda sit defensio. Forſan ex clauſula E-
diſti generali : Si qua alia mihi juſta cauſa videbitur *l. 1.*
§. 1. in ff. Ex quib. cauſ. maj. Exemplum aliud in hac
urbe poſitam habemus, in Mercenario mente capto: qui,
quòd annò ſuperiori proximò per furorem perſonas ali-
quot ſauciaſſet, ciſtæ nunc, in ipſo hypocauſto conſti-
tutæ incluſus teneretur, ubi uxor cum liberis & cœnare &
dormire tanquam cum pecore in ſtabulo cogitur.

§. 8. Sed quid ſi mutato ſtatu de viduitate trans-
ierit ad SECUNDA VOTA, novum nacta maritum :
Num excidet gratiâ priſtinâ ? Ita videbatur ; atque ur-
gentia in hanc rem adduxiſſe Caraviſium fundamenta ſcri-
bit Scaccias, *d. l. n. 119.* quibus motus aſſerat iſte, opini-
onem eam veram ; quam ſequutus etiam videatur alle-
gatus ibi Marcheſius quiſpiam. Quæ tamen fuerint ar-
gumenta illa ſtringentia, haud allegat noſter ille. Sa-
nè, omnia exaudienda ſunt Rebus ita ſtantibus, in eo-
demque ſtatu permanentibus : at verò, novò conjugio
deſit illa eſſe talis. Ceſſante ergo ratione, ceſſat quo-
que diſpoſitio. Nihilò tamen magis adſtipulatur ei
Scaccias noſter, verùm diſtinguit: Utrum re integrâ nu-
perit illa, an lite jam ceptâ : Sic, ut litis coram Impe-
ratore pendentia ſuperventu novi conjugii non interrump-
patur, nec remittenda ſit cauſa ad Ordinarium. Id quod
& benignius videtur nobis, & adplicandum ad caſum pu-
pilli, qui durante coram Imperatore proceſſu pubes
evafiſit, ut *ſuprà*, dicturos pollicebamur. *Th. II. §. 9. ſin.*

§. 9. Illa inſignis inter Doctores agitur contro-
verſia, ſicubi Vidua ſuprari ſe fuerit paſſa, num ad beneficia
viduarum adhuc ſit admittenda ? Virum utique haud
fuit

fuit nacta, quin misera nunc magis atque antè, totius fami-
 liaz mariti pristini odio exposita, suismet Cognatis de-
 specta atque deserta; quam, si defendere velit etiam
 Stuprator, non audiretur; nec est maritus! §. *si*
adversus. pen. J. de Nupt. Demus, quod maritum non-
 eluxerit: Exceptio hæc est de jure Tertii, & ad cogna-
 tos attinet defuncti mariti, concernens jura vidua-
 rum privata, quando lis vertitur super successione conju-
 gum, aut portione statutaria, utrum eâ exciderit? At in præ-
 sens agitur de juribus Viduarum publicis, priuilegio fori,
 & aliis, quæ haud perdidisse potuit intuitu alterius ali-
 cujus. Addas, quod semel tantum peccasse, atque illu-
 sum ei fuisse, post deinde ad bonos mores rediisse po-
 tuit. Atque huc forsan respectus fuit habitus apud Ric-
 cium. *Decis. Neap. 521. n. 5. & 6.* affirmantem: qui tamen
 malè ob id audit apud Carpz. cum *Processu Tit. III. Art.*
VI. n. 17. tum *Jur. facm. Sing. Decad. IX. Post. VI. n. 33.* tan-
 quam tueatur partes meretricum, Huren-Patron: cu-
 jus decisum à castis mentibus, auribusque pudicis ali-
 enius repudiandum sit: autore Bernh. Græviò *Lib. I.*
Concl. I. consider. 1. n. 3.

§. 10. Videtur tamen status controversiæ rite
 formandus, aut imò, ad Doctorum proposita diligen-
 tius attendendum: An, quæ luxuriosè atque turpiter
 vixerit, meretriciò more promiscuos admiseric; inho-
 nestam vitam, ein ärgerlich Leben / duxerit; malò exem-
 plò aliis fuerit; scandalizaverit alios: an inquam talis
 vidua gratias miserabilium mereatur? Imò talis statim
 amittit priuilegium suò meritò: ut referunt ac sequun-
 tur Covarruias *pract. 29. cap. VII. sub n. 1.* & quos lau-
 dat

dat alios Scaccias *d. l. n. 131.* An honestè de cœtero vi-
vens, ludibrio ab aliquo fuerit habita, qui forsan ma-
trimonii spe eidem illuserit. Hat sich betrügen lassen.
Talis enim, meretrix ob unicum illum actum dici haud
meretur. Mali mores, qui faciunt quam indignam,
neutiquam ex unico actu judicandi veniunt, sed con-
tinationem requirunt, ex *l. 1. & l. 2. C. Que sit long.*
conso. ad hoc, ut inde animi constantia dijudicari queat.
vid. Struv. *Synt. civ. Ex. II. th. 20.* Unde Caravius tenet,
quod vidua quæ olim fuit in honesta, at non tempore quo
agit atque ad beneficia juris provocat, sit audienda &
Vincentius de Franchis *Decis. 598.* Virginem de stupro
conquerentem admittit; eo, quod actio nata fuerit ex
tempore delicti commissi, dum adhuc virgo esset. Scac-
cias tamen dubitat, ob id, quod de tempore præteri-
to præsumatur in præsens: *c. 3. 6. 9. 15. de Præsum. c. 8. de R.*
J. in VI. Quoniam igitur causa redit ad præsumptiones,
putaverim Arbitrio Judicis id relinquendum.

§. II. Illa Domitiana videtur quæstio: Num,
quæ se viduavit ipsam, proprium occidendo maritum,
digna sit privilegiis miserabilium? quam tractat Covar-
ruv. *pract. 29. Cap. VI. sub n. 3. fol. sed si quis in pauper-*
tatem, in fin. Nemo enim ex proprio delicto debet
consequi præmium. Imò, talis mariticide culeò po-
tius influenda ac primo obvio flumini immergenda: Ut
sic præcidatur omnis litigandi cum aliis, & ad forum
privilegiatum extrahendi alios occasio. Sitque adeo
quæstio hæc inter Casus non dabiles! Forfan tamen hu-
jus ipsius mariticide rea postulata, potentes coram
Ordinario metuit adversarios: forsan defensionem al-
legat

legat necessariam. Atque adeo casus provocandi dabilis quidem est: Utrum tamen & ad misibilis? Cum primis, quia Curia Suprema non tractat criminalia: alia quaestio est.

§. 12. Alia *declaratio* eaque commodior quadrat huc, de Viduis è statu populari: quod si enim eas quæ statûs sunt eminentioris, in miserabilibus ponas, verendum est, ne assumant pro injuria. Quare, quando Comitissa de Solms, D. Johannem Heinzen Professore Lipsiensem in prima statim instantia coram Serenissimo Saxoniae Electore *ex b. n. r.* provocaverat, supremus appellationum Senatus decrevit: daß diese Sache noch zur Zeit anhero nicht erwachsen. Carpzov. *Lib. 2. Resp. XIX. n. 27. sqq. & Process. Tit. III. Art. VI. n. 27.* Unde incidenter addere liceat, Illustres foeminas non indigere Curatore. *Id. Process. Tit. V. Art. III. n. 61.*

§. 13. Nec non tertia quædam *declaratio* succurrit, si Viduae negotium intercedat cum alio, qui utitur jure communi; ut secus sit, si adsit æqualis: juxta illud: Privilegiatus contra privilegiatum non utitur privilegio. Quare, si unus agi velit causam coram Principe, alter coram Ordinario; posterior hic præferetur: quia, cum privilegia mutuo conquassentur, remanet sola dispositio juris communis: quæ est, ut causa in prima instantia agatur coram Ordinario *l. 8. pr. ff. de Excus. tut.* Quia tamen Miserabilium sui sunt gradûs, hæc ipsa declaratio declarationem patitur, ut miserabilior præponderet alteri; sic, ut Advocatus pauperum, atrocium potius pauperi adversus pupillum locupletem debeat præstare. At, si duo privilegiati aequales
con-

concurrant ; utrum utri præferet ? num Reum, cujus partes videntur favorabiliores ? *l. 125. de R. J.* Caravius apud Scacciam existimat, ab Ultriusque defensione potius abstinere debere : quod ita assumo, ut expectet decretum Judicis : qui noverit & alteri prospicere. vid. Scacc. *n. 128. prolixè.*

Th. X. *de Aegrotis.*

§. 1. Tertius Constantinus Imp. in catalogo suo miserabilium personarum norat *diuturno morbo* fatigatos ; non præcisè Aegrotos. Equidem magnam de cetero curam ægrotorum gerunt Jura, sic, ut qui eos non curant, hereditatem horum amittant, tanquam indigni. *l. 3. ff. de his quib. ut indign.* Item ex hac causa dominium servi amittitur & jus patronatus. *l. 1. §. 3. C. de Lat. lib. toll.* Servire enim nobis intelliguntur etiam hi quos curamus ægrotos ; qui cupientes servire, propter adversam valetudinem impediuntur *l. 4. §. 5. in f. ff. de Stat. lib.* At hi miseri sunt, haud confestim tamen miserabiles ; sed, qui diuturnò morbo fatigati, patrimonium suum impenderunt in Medicos, ut, illa fœmina *Marc. V. 26. Luc. IX. 43.* Diuturnum autem reddit Gothofredus Sonticum in *l. 10. §. ff. de Excus. tut.* ubi morbus talis præstat excusationem à tutela: quam ipsam assumimus in beneficiis miserabilium. Quid ergo mirum, si Constantinus privilegium fori superaddidit?

§. 2. De Aegrotis autem & Pauperibus isthoc notari meretur, quod si alimenta seu quid aliud iis præstandum, non pars fortis esse debeat, sed de usuris: ut colligitur ex *l. 3. §. 1. ff. Ubi pup. educ. verb.* non cumulus patrimonii, sed quod exhibitioni frugaliter sufficit: &

D

l. 50.

l. 50. in f. verb. ex hereditariis accessionibus. ff. ad Sc. Trebell. Plura de Ægrotantibus, ac plura longè de personis miserabilibus cœteris dicenda restant: sed, cùm Viduæ nobis morosæ fuerint, conf. Luc. XIIX. 3. § 99. præter voluntatem eas nunc præterire opus habemus, propter copiam aliàs dicendorum.

§. 3. Id unum addentes adhuc, quod sicut alias in Jure quicumque jus aliquod prætendunt, his obijci solet ab adversario *exceptio Qualificationis ad causam*: Oportebit ergo & qui catalogo miserabilium vult inferri, ac longè magis, qui horum aliquod illis destinatum sibi petit applicari, exprimere qualitatem miserabilitatis, Nevizan. *§lv. nupt. Lib. VI. n. 37. p. 575.* & tum adversarii coram ipso Principe respondere, Principis examini se subicere, sui que ibi copiam facere coguntur, Azo, in *summ. C. ad b. n. Tit. n. 1. p. 423.* Bartolus. *eod. n. 2. § 3. fol. 100.* Bl. *eod. n. 2. fol. 178.* Cynus, *eod. pr. f. 147.* Castrensis, *eod. n. 3. f. 133.* Bartholom. de Salyceto. *n. 2. f. 24.* Sichardus in *Rubr. d. l. un. n. 1. f. 159.* Quod tamen ultra limites veri extendunt aliqui, dum asserunt: Oportere v. g. Viduam ad supremum tribunal provocantem docere Periculum Imminens. Constantinus sanè nihilò respicit, atque indefinite loquitur. Neque opus est expectare periculum: Sunt viduæ si non actu, certè habitu miserabiles: conf. Carpz. *dict. Resp. XIX. n. 3.* quod Imperator quoque innuit *b. n. l. un. verbò Prasertim*: Ut notare jubet Carpz. *Process. Tit. III. Art. VI. n. 8.* De juramento calumniæ videbimus *ib. §. § 17.*

Th. XI. de Objecto.

§. 1. Panis miserabilium quotidianus Lacrumæ sunt,

sunt; quod contra emittunt, Sulpiria; quod expetunt, Commiseratio proximi est ac pietas christiana. Sunt autem opera misericordiae tenus hac communia, quod spontanea; differunt tamen ratione praeibentium, qui aut Superiores sunt, aut concives; & hi aut singulatim exhibent, aut collegiatim: quisque pro sua conditione. Generatim sequenti expressa inveniuntur versus: Visito, Poto, Cibo, Redimo, Tego, Colligo, Condo. vid. *Indic. Decret. conf. Esaje XXI. 14. & LII. 7. Tob. 1. 20. sqq. Matth. XXV. 36. sqq. Jacob. 1. 27. & IV. 17. & sim.* In univ. sedecim personarum miserabilium privilegia recenset Rebuff. *Tract. de Sentent. provis. Art. 3. gl. ult.*

§. 2. Constantinus Imp. in *b. n. l. un.* ut diximus *suprà*, duo proponit beneficia, tanquam Coesareas elemosynas; quorum *prins* est, quod personae miserales suo relinqui foro jubentur, atque extra suam provinciam evocari vetantur: idque repetierunt Compilatores Coesarearum constitutionum atque in ipso mox Rubro, tanquam singulare quid proposuerunt. Jus nim. primae instantiae, quod debeat ipsi esse salvum. Statum tamen atque vim beneficii singularis ex eo amisisse, atque in jus commune commigrasse videtur, per *Nov. LXXXVI.* qua Justinianus in casu iudicis provincialis cessantis, Episcopum adire permittit. Enimvero, videtur primo dicta Novella de Actoribus loqui, atque gratiam illis in eo dare, ut ne opus habeant, Jus extra locum domicilii quaerere in locis remotis, aula videlicet Coesarea. Sed *nostrà l. un.* Constantinus vetat actores, volentes etiam, trahere personas miserales tanquam reas, ad aulam

D 2. lam

lam Cæsaream. Deinde, etiamſi Iudex provincialis ſit negligens, tamen miſerabiles perſonæ adhuc vocari extra provinciam non poſſunt; per illam ipſam *Nov. 86.* ſed Epiſcopum adire jubentur: atque ita confirmatur potius per eam *b.n.l.un.* conf. Perez. *C.b.n.6.*

§. 3. Iſtud tamen pro Actoribus militare videbatur, quod datò caſu, quo Reus plura ſortitur fora, habeant electionem, atque liceat eum, pro litium compendiò, conſeſſim convenire ibi, quorſum vel tandem cauſa deventura ſit. At enim, hoc ipſum Conſtantineſis *hac noſtrâ l. un.* voluit præcavere; atque adeò electio hoc caſu potius competit Reo, propter privilegium.

§. 4. *Alterum* privilegium, ex adverſo Miſerabilibus dat facultatem, vocandi adverſarios extra provinciam: cum per Jus commune actorem ſequi oporteat forum Rei; *l. f. C. Ubi in rem act. c. 5. & 8. de For. comp.* & nemo ordinariæ ſedis examen declinare poſſit. per *l. 4. C. de Idict. omn. Jud.* quæ hujus noſtri eſt Conſtantini: qui ſibi ipſi haud erit contrarius. Atenim, Nemo legem poteſt dicere ſibi, à qua non liceat ipſi recedere. Neque verò contraria ſunt, ſed ſubordinata, & *d. l. 4. de regula,* ſed *b.n.l.un.* de exceptione accipienda.

§. 5. *Ampliatur* hoc privilegium *I.* ut licet ab initio ſtiterint ſe coram inferiore Ordinario, Sententiã tamen adverſum ſe latã, queant adhuc dum non obſervatis gradibus directiò adire Principem & ad ipſius tribunal appellare. Ant. Teſſaur. *Decif. 177. n. 8. f. 233.* Menoch. *A. 7. 29. Lib. II. Caf. LXVI. n. 31.* Nec objici eis poteſt, quod ſtitione ſuperiori gratis eatenus competentibus renunciaverint: quia non aſſumenda in un-
ver-

versum renunciatio, sed pro nunc, quia est stricti juris. Atque imo videtur Renunciare non posse, quia Imperator non loquitur permissivè, sed dispositivè: arg. Rubr. C. Ne fidej. dot. dent. vid. Nevizan. dict. Lib. VI. n. 38 p. 576. Scaccias dict. Qu. VII. Lim. XIX. n. 13. Et multis sqq.

§. 6. Verum est, ægre hoc ferunt adversarii, variaque conquirunt effugia: domi quidem, Quod non liceat suum consilium mutare in alterius injuriam. l. 74. sq. de R. J. neque vexari debeant sumtibus inanibus: quod item Princeps ita debitor sit personarum miserabilium in gratia, ut ne aliis noceat quantum ad justitiam. c. Ex tenore 11. de For. comp. c. Volentes. 1. de Privil. in VI. Everh. in Loc. à Liberto ad piam causam. n. 25. Dan. Moller. ad part. 1. Elect. Const. XXIX. n. 22. fol. 87. a. Enim verò, negatum jam fuit consilium istud mutandi. Sumtus autem per compendium hoc, eundi statim ad tribunal supremum, contrahuntur magis. Atque evocatur causa prout jam cepta est, & si quid mutetur cum adversarii jactura, hoc resarciendum. l. 97. ff. de Ju. dic. Sic corrui & instantia ultima.

§. 7. Hac viâ non succedente, de domo sumunt Judicis Ordinarii, cui sit fiat injuria, qui seu præteratur, seu à quo avocetur. At enim, Neque provocans talem eidem infert, quia utitur jure sibi ab Imperatore concessò. l. 13. §. 1. ff. de Injur. Neque Imperator tale quid indulgendo: quoniam ipse fons omnis potestatis judiciariæ, ac potest mensuram ponere, quantum cuique seu dare, seu relinquere velit. Neque aufert etiam

quæta, sed impedit quærenda, aut sanè Limitat, non tollit.

§. 8. *Ampliatur privilegium hoc II. quantum ad Variationem; ut liceat personis miserabb. non solum eligere à priori; sed & variare, à posteriori.* Scacc. *n. 123. fin.* quin & de foro seculari transire ad ecclesiasticum. Scacc. *n. 113. junct. n. 137.* Perez. *C. b. n. tit. in fin.* Declara: In subsidium, quando locus caret seculari Judice, & alius secularis superior non invenitur; vel quando Secularis est suspectus. Socin. *in c. 8. § 10. de For. comp. n. 10. § 13. fol. 256.* Habet ergo simile quid cum Denunciatione ecclesiastica.

§. 9. *Ampliatur III. ut locus sit huic privilegio fori tam in criminalibus quam civilibus.* Franc. Vivius *Lib. I. Decis. 65. n. 1. fol. 104.* Trentacinqu. *Tit. de Citation. Resol. 2. n. 18. f. 97.* Castill. *part. 3. cap. XXV. n. 20. f. 974.* Menoch. *dict. cas. 66. n. 34.* & Barbosa *in b. n. l. un. n. 21. fol. 398.* ex ratione, quoniam in *d. l. un.* non distinguatur inter judicia; quod Imperator, ubi voluisset, facturus utique erat: Lege autem tacente, non oportet nos eà esse prudentiores. Declarat Mundius *vol. 1. Consil. XXII. n. 34. § 9.* Non succurritur Minori ad hoc, ut omnino in integrum restituatur, sed benè ad hoc, ut mitius puniatur. *l. 37. §. 1. versim delictis. ff. de Minor. Etatis miseratione* Judicem ad levioerem pœnam movente.

§. 10. Atque elemosynas has Imperator Constantinus, ut talis è suo porrexit ærario. De suo nunc contribuent Judices. De quibus verum quidem ceteroquin est, quod officium non impertiant nisi implorant. Miserabilibus tamen contra impertient sponte, tanquam

quam elemosynam; Rebuff. *Art. III. Gloss. ult. n. 24. fol. 298.* per *l. 9. §. 5. ff. de Off. Pro C. l. 25. C. de Adm. Tut.* Barthol. Socinus *Reg. 197. fallent. 3.* & factum sine cunctatione & hesitatione supplebunt. Bened. Capra. *Reg. XVII. n. 14. sqq.* Cothman. *vol. 1. Resp. XL. in fin. n. 139.* Amplia, in causis miserabilibus & piis Judex interponit officium & inquit sine Accusatore. Salicetus *in l. 2. C. si mancip. ita venier. ne prostit.* ubi Nevius *n. 1.*

§. II. Quamquam Judex aliàs adstrictus est, Causas secundum Ordinem quò scriptæ sunt, expedire; in causis tamen miserabilium hunc servare non tenetur: Siquidem harum causas omnibus aliis præferre & prius tractare; Audientiam quoque extra Rotulum dare tenetur. Rebuff. *d. l. n. 21. f. 292.* Copiam quoque actorum ipsis interdum etiam non petentibus communicare debet. Hippol. de Marfil. *pract. crim. §. nunc videndum. n. 13. f. 375.* Rebuff. *n. 28. f. 298.* Porro quamvis Juris communis ratio non permittat, ut alienorum Instrumentorum inspiciendorum potestas fieri debeat; Qui enim accusare volunt, instructi veniunt! *l. 4. C. de Eden. junct. l. 1. eod.* Fallit tamen illud ratione personarum miserab. utpote quibus Reus instrumenta edere tenetur. Rebuff. *n. 22. f. 297.*

§. 12. Porro hise personis Judex Advocatum, si petant, siue non, dare tenetur. *l. 9. §. 5. ff. de Off. Proc.* Atque licet Clerici non debent esse forensis vel ecclesiastici negotii susceptores atque exsecutores. *c. 2. de For. comp.* tamen, cum eorum officium sit, nulli nocere, omnibus autem velle prodesse, licitum ipsis est, si necessitas imminet, pro personis miserabilibus postulare

lare *c. 2. eod. junct. can. 6. dist. 36.* Ex quo ex. confirmant,
Clericos etiam compelli posse, subire tutelam miserabili-
lium: contra *l. 52. §. Auth. sq. Presbyteros. C. de Ep. & Cler.*
vid. Petr. Rebuff. *n. 24. & 32. fol. 298. sq.*

§. 13. Atque hoc quidem gratis, vel certe sumti-
bus de publico recipiendis, *Arg. l. 28. §. 2. C. de Ep. & Cler.*
ibi: gratis & sine ullo dispendio prædicta gesta con-
ficiantur. vid. Gl. *in l. 1. §. 4. ff. de Postul. lit. a.* Rebuff.
n. 26. f. 198. Guid. Pap. *Qv. 561. p. 910.* Covarruv. *cap. VI.*
n. 4. f. 383. Rolandus *vol. 2. Cons. 87. n. 29. f. 314.* dicit. In
foro conscientiae Advocatum peccare qui aliquid capit à
pauperibus. all. Geil. *Lib. 1. Obs. 43. n. 11.*

§. 14. Hæc de Judicibus: Succedunt nunc in-
contributionem Partes litigantes! Quamquam autem
nemo adversario gladium adversus semet, sumtus inquam
litis præbere tenetur, *l. 17. ff. de Tut. & rat. distr.* ac regu-
lariter partes Reorum sint favorabiliores, ut nec instru-
menta edere cogantur Actoribus. Actori tamen paupere-
ri Reus locuples litis expensas cogitur suppeditare: per
l. f. vers. quod si ei. verb. Tantum litis sumtus & alimonia
homini subministratur. C. de Ord. cogn. c. 11. & c. 26. fin. de
Accusat. ubi dicitur: Monachis Abbatem accusantibus,
expensas litis necessarias de rebus seu bonis Monasterii
ministrari debere: & hoc ideò, quia proprium non ha-
bent. *junct. c. 26. in fin. eod.* Et hoc quidem Franco-
rum Regem pauperibus secum litigantibus præstare, te-
statur Jola. Nevizan. *Sylv. nupt. Lib. VI. n. 33. p. 374.*

§. 15. Dicam amplius: Quod alimenta etiam.
per *l. 27. §. 3. ff. de Inoff. testam.* Joseph. Ludov. ab Alisio,
Decis. 46. n. 6. fol. 131. verbis: Non solum possunt peti
alimen-

alimenta, sed etiam impensæ litis, quando litigans esset inops. Per rationem, quod alimentorum favor sit major quàm litis expensarum. Cui nihil refragatur, quod modo ex *l. 17. de Tut. & rat. distr.* allatum fuit; quia disponit de regula; nos versamur in exceptione: ibi spectatur debitum ex jure civili, hinc elemosina ex pietate naturali.

§. 16. *Declaratio* equidem invenitur in *l. 14. ff. ut in poss. leg.* procedere id solum inter parentes atque conjuges: Si Filia, Neptis, Pronepis, Uxorve esset. Sed, uti talis casus tantò est stringentior, concurrente respectu sanguinis, parentelæ, matrimonii: juxta vulgare: Duo vincula fortius ligant; perinde atque in Vidua paupere: Sic militat tamen, altero utcunque cessante: ut suprà adfuit; quia quodlibet etiam solum sufficit, & ex alterius adminiculo majores solum nanciscitur vires: distinguendum inter species atque gradus; majus & minus haud variant speciem. Eadem ratione expediemus & alteram *Declarationem*: Procedere, dum pauper pro se habeat sententiam in instantia priori latam; per *d. l. 27. §. 3. verb. obtinuerat. ff. de inoff. test. conf. Alciat. Reg. 3. præsunt. 9. num. 5. col. 683. fin.* quoniam vox *obtinuerat* ponitur solum relativè, quod casus ita sese habeat; non decisive, tanquam idèò demum alimenta consequatur. Quare æquitas dispositionis dicti textûs jamdudum extensa fuit per Doctores, ad omnes & singulas personas cujusque generis, de Alimentis disceptantes Joh. Ludov. ad Alifio. dictâ *Decis. 46. n. 3. 4. 5. fol. 131.*

§. 17. Quin tantâ liberalitate Jura & Interpretes afficiuntur, ut sparsim immittant beneficia cistæ. v.g. quod

E

mife

miserabiles personæ Principem, omiſſis Judicibus ordinariis, per viam ſimplicis Querelæ adire poſſint, eoque trahere adverſarium, etiam non præſtitò juramentò. Trentacinq. *Lib. 1. Tit. de Citat. Reſol. II. fol. 115.* quod referri poſſet ſuprà in Qualificatione ad cauſam. Non item valere Reſcriptum aut privilegium contra tales perſonas; Niſi in iis facta ſit expreſſa mentio miſerabilium perſonarum. Perez. *C. b. n. tit. in fin. ex Caſtrenſi ibid. n. 3.* Addit Rebuffus ad conſuet. *Regias tract. de ſentent. proviſ. Art. 3. gloſ. ult. n. 29.* Poſſe hujusmodi perſonas petere Reſtitutionem in integrum, contra ſententiam in qua ſunt læſi: tanquam ex clauſula Edicti generali: ſi qua alia juſta cauſa.

§. 18. Accedit, quod intuitu perſonarum, *rebus* etiam favorabilis reſpectus tribuatur, atque legatum iſtis relictum, ad pias cauſas factum dicatur: id quod inter ſingularia earum privilegia allegat Rebuff. *d. l. n. 35. fol. 299. jung. Everhard. Loc. argum. legal. à Libertate ad piam cauſam. n. 37. p. 318.* Andr. Tiraquell. *tr. de Privi. leg. Pie cauſe, in præfat. pr. fol. 442.* Ex quo porro conſequitur: Omnes favores, qv̄i præſtantur piæ cauſæ, præſtari quoque miſerabb. perſonis. Atque concluderemus hanc theſin, niſi poſt perſonas ſingulas, integræ Societates in eandem inclinare pietatem comparerent. Viduis quondam propiciendo ſuis, Fiſcò in id conſtitutò; Witiven Fiſcum, quo de Carpzov. *Jprud. Conſſ. Lib. II. d. 329.*

Th. XII. de Forma.

§. 1. Viſis tam perſonis quàm beneficiis, at paulò prolixius; paucioribus expediemus nos in còteris. Atque quan-

quantum ad rationem pertinet formalem : quoniam actus pietatis certum præsupponunt personarum statum ; oportebit quoque partem gratiæ hinc laturum, ad eundem se qualificare, dum ipsi regulariter opponitur exceptio inhabilitatis. Id quod argumentum *suprà* tetigimus in *Subiectio Th. IIX. §. 9.* nec dicere enim sufficit, sed oportet probare, inquit Mascardus *de Prob. vol. 2. Concl. 1064.*

§. 2. Ratio formalis beneficiorum erga personas miserabiles, est, quod proficiantur ex pietate ; qua de plura possemus adferre, si ratio disputationis academicæ & nostri instituti pateretur : & sic ex jure naturali, quod animum requirit pronum, liberum, non coactum. Nisi quando Civitas peculiarem desuper instituit conventionem, atque ærarium, *Almsen = Kasten* / aut certa societas Fiscum vidualem certis fundavit legibus.

§. 3. Ipsorum autem beneficiorum atque gratiarum natura & proprietas quædam est *Communicabilitas* ac *Transmissio* : potissimum in *Heredes* ; ut est *Semestre gratiosum Sacerdotale*, das halbe Gnaden = Jahr der Priester : quo de prolixè agit Carpz. *Jprud. Consist. Lib. 1. Tit. XII. à def. 183. ad 230.* Circa quam circumstantiam *distingendum* videtur, *An* persona miserabilis relinquat heredes, ad quos indubiè transmittit beneficia semel quæsitæ ; sic, ut post illius excessum pars adversa non possit causam in Consistorio Principis semel receptam revocare ad Ordinarium. *An* ipsa persona miserabilis existat alicui heres, qui non est privilegiatus ; Et sunt qui putant : Talem heredem sui intuitu posse processum interrumpere & causam ad Principem trahere, ut Menoch. *di. Cas. LXVI. n. 38.* Sed Scaccias *num. 135.*

distinguit : Utrum causa jam tum coram inferiore fuerit cepta ; ut ibi porro continetur , sic , ut Heres Clericus instantiam continuare teneatur coram Judice Laico : similiter Fiscus si sit heres , debeat prosequi iudicium coram Judice defuncti. *Surdus Lib. 2. Cons. 222. n. 9. sq. & n. 18.* quia non solum sit successor bonorum , sed etiam personæ : quam sententiam Covarruvias *pract. 2. q. Cap. IIX. n. 2. sq.* dicit veriozem.

§. 4. Ampliat hoc Scaccias *n. 122. de Litis confortibus* non privilegiatis : plures allegans Autores. Enimverò , autoritas absque ratione sapit tyrannidem. Sicut autem restitutio ex capite minoris ætatis non confestim prodest socio vel consorti litis Majori. *l. un. C. si in comm. eademque caus.* ita & hic. Declarandum ergo : Si causa fuerit connexa atque individua. *l. 47. §. 1. circa fin. l. 29. §. 1. ff. de Min. b. Dn. Struv. S. C. Ex. IIX. lb. 60. fin. Heig. part. 2. Qu. XIX. n. 42. sq.*

§. 5. Num verò transibit in *Mandatarium* ? distinguit Idem Scacc. *n. 123. declaratione secunda* ; ut , quando iudicium substantiatur in persona principali non miserabili , non mutetur quoque iudicium , licet interveniat persona miserabilis. *Si* iudicium substantiatur in persona miserabili , non attendatur , si mandatarius non sit persona privilegiata. Nee enim ad *Mandatarium* respiciendum : alioquin in fraudem legis posset quilibet subordinare mandatarium privilegiatum. Par ratio est & in *Cessione* : est enim *Cessionarius* procurator quidem , formaliter , sed in rem suam , & sic in effectu principalis : possuntque adeò ipsi quælibet exceptiones opponi , quæ & ipsius principali : quod facile declinare quis posset , ceden-

cedendo causam privilegiatis. *Distingunt* tamen, lucrati-
vo quis nactus fuerit titulo jus alterius, an oneroso: priori
casu negant, posteriori affirmant. Melius videntur *distin-*
guere Bonâ an Mala fide factum fuerit. v. Scacc. num. 133.
vers. contra. Perez. d. n. 5.

§. 6. Sed quid si persona miserabilis laudetur ut
Autor, eique lis denunciatur; si sponte interveniat;
Num & tunc causam revocabit ad forum privilegiatum?
Negandum videtur, quia non suam hodie causam agit,
nec periculum metuit. *vers. 43. j. l. 49. ff. de Judic.* Scac-
cias n. 123. ubi duas habet rationes.

Th. XIII. *de Effectu atq. Usu.*

§. 1. Effectus beneficiorum miserabilibus præstitorum
alius diffundit se in miseros; dum per compendia mul-
tiplicium instantiarum, prout in una eademque causa,
tertiâ vice appellare, sexies, septies aut octies leuterare
licet, ut calculum ducit Carpov. *jur. fam. sing. De-*
cad. IX. Posit. VI. n. 7. fol. 593. mox primo introitu Prin-
cipis illis patet Consistorium, innumeris superfeder-
queunt sportalis, & primò forsan obtinent annò, quod
aliàs vix evenerit decenniò: *Alterum* emolumentum
est Securitas à Judicum vel adversariorum potentiorum
concussionibus. *Ex parte Reip.* effectus est, quod cur-
sus Justitiæ tenus hac non impeditur sed promovetur.

§. 2. Usus hujus beneficij apud Exteros, Gallos, Hi-
spanos, ostendit Vultejus apud Carpov. *d. l. n. 14.* In Galliis
pauperi litiganti Advocatum Regiis sumptibus condu-
ctum dari, ex aliis refert Surdus *Qu. XX. n. 16. fol. 169.*
In Parlamento Parisiensi unum Advocatum stipendiarum
pro pauperibus haberi, notat Boërius *Decis. 325. n. 2. f. 686.*

Idemquē in Curia Parlamenti Delphinalis servari, testis est Gvid. Pap. *Op. 561.* In nostris Cancellariis & Prætoriiis, inquit Covarruvias, constituti sunt Advocati & Procuratores, qui publicò stipendiò acceptò, gratis ipsis pauperibus patrocinentur. Ipse pergit, memoriã teneo, semel in hoc Granatensi pratorio Judicum inrerlocutione coactum Reum alimenta dare ad certam usque quantitatem actori, qui fratris intestati hereditarẽ petebat, quique nondum aliquam sententiam in sui favorem obtinuerat. *Cap. VII. n. 6. f. 384.* & Afflictus *Decis. XI.* dicit: Bis ita fuisse decisum in magna Regni Neapolitani curia: atque sic servari in Francia, dicit Rebuffus *Art. 1. concl. 2. f. 249. n. 5. Et 6.* consentit Joseph. Ludov. ab Assio. *Decis. 46. n. 7. f. 131.*

§. 3. Contrã, in usibus horum beneficiorum, Notam Reipublicæ malè fundatæ, ponit in pluralitate personar. miserabb. Carpov. *Lib. 2. Jprud. Consist. d. 330. pr.*

Th. XIV. *Contraria.*

§. 1. Deficit hoc beneficium à priori, aut desinit à posteriori; seu ex conditione causæ, seu ipsius personæ, idque aut factò proprio, aut aliunde. Sic deficit in *Cameralibus*, sive, quando miserabili negotium est cum Fisco; Nam causæ Fiscales tantum apud Procuratorem Cæsaris vel ejus Rationalem disceptantur, *l. 1. 2. Et 5. C. Ubi caus. Fisc.* cum, quia à Fisco non metuenda concussio: tum, quia Fiscus pertinet ad Principem; iretur E. ab eodem ad eundem: tum denique quia in Principem non cadit suspicio. v. Scaccias. *n. 134.*

§. 2. Fal,

§. 2. Fallit quoque in Statibus Imperii, qui præteriri se, & ad Imperatorem rectè iri haud permittunt: quia quilibet Status est in suo territorio Supremus. Geilius *Lib. I. Obs. I. n. 40.* Carpzov. *Lib. II. Resp. XIX. n. 14.* & *Process. Tit. III. Art. VI. n. 9.* Scaccias. *n. 136.* Nisi in causis protractæ aut denegatæ Justitiæ. Knipschild. *Lib. II. Cap. XXXIII. n. 91. fol. 619. a.* E contra verò, Causas viduarum, etiam illustrium, rejectis exceptionibus der *Mustränge* in Camera fuisse receptas, binis præjudiciis docet Rulandus *de Commissar. part. IV. Lib. II. Cap. IV. num. 62.* Theod. Nicolai. *dissert. de For. comp. Conclus. IV. in fin.* quanquam & casum negati allegat: & sic Ponendi termini habiles!

§. 3. Ad personæ conditionem pertinet, si qua sit illustris atque eminentis conditionis: ut suprâ de Comitissa Solmensi adfuit: aut si qua alia nequeat se ad statum miserabilium qualificare: Id quod inter alia contingit factò ipsius personæ: seu explicitò & ad hoc ipsum directò, ut Renunciatione: quæ ipsa tamen vocatur in dubium, an sit in permissis? pro Affirmativa facit, quod juri pro se introductò quilibet renunciare queat, cum beneficia invitis non obtrudantur *l. 46. in f. ff. de Pact. l. 41. ff. de Min.* Pro Negativa, quod beneficium hoc detur causæ, non personæ; at verò, Nemo efficere potest quò minus sit miserabilis; alioquin si per eum staret, sanè gratiis foret indignus: ita nec in sua manu est, beneficia repudiare. Deinde, quia miserabiles in ea sunt conditione, ut facile patiantur se induci ad renunciandum, acceptò etiam modicò: Tollereturque adeò sic

miser cordia. Tertio, quia privilegium hocce originem suam habet à Jure divino, quod proximo cuique commendavit Viduas. Denique, quia nec Clerici queunt suo renunciare foro. Privatio præsupponit habitum, quod E. ab aliquo non proficiscitur, hoc nequit ille impedire. &c. Concludit Jo. Oldendorpius in *Tr. de jur. singular. Tit. de Person. miserabb. n. 3. §. ult.* inquiring: Doctores negativam tenentes, errare non posse: quia Naturæ accedant: Estote misericordes!

§. 4. Factum consecutivum est, quando tale quid agimus, unde beneficiis excidimus, licet directè id non intenderimus: nam, qui vult antecedens, vult etiam consequens: quæ doctrina foret subjecti negativi: quod quia *suo jam locò* tradidimus, meritò hic subsistimus. Sunto DEO gratiæ atque laus perpetua!

ULB Halle

3

006 366 333

vol 18

1703

9

7. 7.

DISPUTATIO JURIS
DE
PRIVILEGIIS
RABILIIUM PERSONARUM
RATIONE FO

1891

*Intuitu Tit. C. Quando Imp. inter p
quam auxiliante DE
claboravit, &*

*Rectore Acad. Ien. Magni
Serenissimo Principe iur. ve*

DN. GUILIELMO H
Sax. Jul. Cliv. Mont. A
Vestph. Duce,
SUB PRÆSIDIO

DN. ADRIANI BE
Pand. PP. Cur. provinc. Facu
Scab. Assessoris

*amica Dnn. Commilitonum ventit
d. 31. Martii 1703. proposuit*

JOH. DANIEL LOEPER, Star
A. & R.

JENÆ, Literis MULLERIAN

